

основі міждисциплінарного підходу для відпрацювання у студентів здатності практично діяти, застосовувати індивідуальні техніки і досвід успішних дій у ситуаціях професійної діяльності та соціальної практики; залучення студентів до позааудиторної практичної діяльності, зокрема до науково-дослідницької, та розв'язання завдань професійно орієнтованого характеру під час різних видів практики; відповідну підготовку науково-викладацького складу та налагодження суб'єкт-суб'єктних відносин між учасниками педагогічного процесу.

Опрацювавши спеціальну літературу щодо методів діагностики, найбільш доцільними для вирішення вказаної проблеми, на нашу думку, є: Методика оцінки рівня ситуативної та особистісної тривожності (Ч.Д. Спілберга, Ю.Л. Ханіна) та методика дослідження емоційно-вольових якостей (Тейлор, Айзенк, Роонг, Роттер обробка Кондратьєвої) [2].

Поєднання різних методик дає можливість отримати достовірні і об'єктивні знання про предмет дослідження, а на основі цього – виявити особливості емоційної регуляції професійної діяльності майбутніх вчителів початкових класів у процесі їх підготовки у ЗВО.

Отже, за допомогою психологічних чинників необхідно протягом навчання у вузі формувати тенденцію до налагодження процесу емоційної регуляції, який є одним із визначальних складових готовності до професійної діяльності, а також систематично контролювати прояв емоційно-вольової сфери впродовж власне професійної діяльності.

Література

1. Андрієнко І. Як зберегти психоемоційне здоров'я вчителя / І. Андрієнко // Психолог. – 2017. – С.30-33.
2. Алмаші С.І. Емоційна сфера майбутніх педагогів під час професійної підготовки / С.І. Алмаші // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія "Педагогіка та психологія": збірник наукових праць / гол.ред. Т.Д. Щербан. – Мукачево : Видавництво МДУ, 2016. – С.201-205.
3. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості : Реком. МОНУ. Навч. посібник для студ. ВНЗ / Т. С. Кириленко. – К : Либідь, 2007. – С.226-230.

УДК 316.72:378:373.2.011.3-051

АТРОЩЕНКО Т.О., ЛЕЛИК М.І.,
Мукачівський державний університет

ПОЛІКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Сьогодення характеризується посиленою взаємодією між країнами та народами з метою взаємозбагачення культур, що зумовлює актуальність проблеми толерантного співіснування представників різних етнічних, релігійних та соціальних спільнот, зростання значущості полікультурної освіти та виховання підрастаючого покоління, і, відповідно, необхідність аналізу

провідних шляхів формування полікультурної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Вихователь є головною постаттю у формуванні сучасного підростаючого покоління. Від його професійності залежить інтелектуальне, духовне, моральне, емоційне становлення особистості дітей дошкільного віку, успішність їхньої соціалізації в глобалізованому, полікультурному світі.

Провідною ідеєю полікультурної освіти, як справедливо зауважує Н.Лавриченко, є діалог та взаємодія різноманітних культур, адже саме через розуміння та осмислення своєрідності своєї культури можна зрозуміти всю глибину та розмаїття інших культур. Полікультурність ґрунтується на тому, що освіта в поліетнічному суспільстві, з урахуванням національних розбіжностей, повинна містити множинність типів, моделей та ціннісних педагогічних орієнтацій, що будуть адекватними світосприйняттю та вимогам різних етнокультурних груп населення. Адже, «як кожна особистість, щоб усвідомити себе, має шукати своє відображення в іншому «Я», так і кожна культура, кожне суспільство набуває здатності усвідомлювати себе, притаманні йому явища та процеси, свої недоліки та переваги, міру свого розвитку або недосконалості лише у порівнянні з іншою культурою, іншим суспільством» [3].

Н.Якса пріоритетною метою полікультурної педагогічної освіти вважає формування конкурентоспроможного фахівця, здатного до активної життєдіяльності у багатонаціональному і полікультурному середовищі; а психолого-педагогічними основами полікультурного підходу в педагогічній науці - теорію розвитку особистості студента в умовах полікультурності освітнього процесу у закладах вищої освіти, теорія діяльності та теоретичні положення здійснення педагогічної підтримки в процесі професійної підготовки вчителя. При цьому компонентами конкурентоздатності майбутнього педагога можна вважати: компетентність, професійну майстерність, наявність іміджу, підтримку, позитивну «Я-концепцію», знання і досвід у сфері гуманітарних та професійних дисциплін, технологію міжкультурної продуктивної взаємодії суб'єктів освіти [5, с.280].

Компетентність пов'язана із здатністю особистості кваліфіковано вирішувати завдання в різних сферах людського існування. «Професійна компетентність передбачає наявність у фахівця професійних знань, умінь, навичок і досвіду їх застосування в практичній діяльності та включає методологічну, психолого-педагогічну, соціально-предметну, методичну складові» [1, с.10].

А. Хуторський розглядає професійну компетентність як сукупність ключових, базових і спеціальних компетентностей. Ключові компетентності – компетентності, необхідні для будь-якої професійної діяльності, пов'язані з успіхом особистості. Базові компетентності відображають специфіку педагогічної діяльності в межах вимог до системи освіти. Спеціальні компетентності, на думку вченого, відображають специфіку конкретної предметної й надпредметної сфери професійної діяльності. Для визначення

змісту кожної із компетентностей необхідна структура, обумовлена їх спільними функціями та роллю в освіті [4, с.60].

Професійна компетентність вихователя дошкільного закладу – це сукупність діяльнісно-рольових і особистісних характеристик педагога, що дозволяють йому на високому рівні формувати у дошкільника основи життєвої позиції як системи ціннісних відносин до природи, рукотворного світу (культури), до людей і самого себе. Професійна діяльність в полікультурному середовищі ставить першочерговою умовою наявність відповідного рівня полікультурної грамотності вихователів, які будуть здійснювати навчання та виховання дошкільнят - представників різних національностей на засадах загальнолюдських, полікультурних, громадянських цінностей; забезпечувати фізичний, морально-духовний, культурний розвиток дитини, формувати соціально зрілу, творчу особистість; забезпечувати сучасний психолого-педагогічний та науково-методичний супровід навчально-виховного процесу; створювати полікультурне освітньо-виховне середовище закладу дошкільної освіти.

На підставі проведеного аналізу розробок вчених з проблеми нашого дослідження ми можемо констатувати, що полікультурна компетентність є невід'ємною складовою професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, оскільки вона визначається як здатність людини інтегруватися в іншу культуру при збереженні взаємозв'язку з рідною мовою, культурою, яка ґрунтується на поєднанні особистісних якостей, синтезованих знаннях, умінь і навичках позитивної міжетнічної й міжкультурної взаємодії, що в результаті сприяє безконфліктній ідентифікації особистості в багатокультурному суспільстві та її інтеграції в полікультурний світовий простір [2, с.106].

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укладач і голов. ред. В.Т.Бусел. – К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
2. Воротняк Л.І. Особливості формування полікультурної компетенції магістрів у вищих педагогічних навчальних закладах // Вісник Житомирського державного університету (Педагогічні науки). – 2008. - № 39. – С. 105-109.
3. Лавриченко Н.М. Педагогіка соціалізації: європейські абрисы / Н.М. Лавриченко. – К. : Віра ІНСАЙТ, 2000.
4. Хуторской А. Ключевые компетентности как компонент личностно ориентированной парадигмы образования / А. Хуторской // Народное образование, 2003. – № 2. – С. 58-64.
5. Якса Н.В. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – С. 276-288.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>